

ROMÂNIA

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

PLENUL

HOTĂRÂREA nr. 50

din 14 martie 2019

Prin cererea înregistrată la Consiliul Superior al Magistraturii sub nr. 25733/17.12.2018 și înaintată Inspecției Judiciare la data de 19.12.2018, Asociația Forumul Judecătorilor din România a solicitat apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său față de afirmațiile cuprinse în discursul Președintelui Camerei Deputaților, domnul Liviu Nicolae Dragnea, discurs susținut la data de 16.12.2018 cu ocazia Consiliului Național al Partidului Social Democrat și care a fost preluat în direct de posturile radio și TV.

Petenta a invocat caracterul exacerbat al discursului politic indicat, discurs care nu constituie o expresie a unei simple judecăți de valoare, ci conține afirmații factuale, concrete, care nu corespund realității și care reprezintă un derapaj evident de la principiile democrației și conturează imaginea unei amenințări serioase la independența justiției.

Totodată, petenta a mai susținut că discursul conține sintagme generalizatoare precum „justiție selectivă” sau „justiția....trebuie resetată”, care pot afecta grav încrederea cetățenilor în actul de justiție, acesta fiind plasat în sfera arbitrariului, a bunului plac sau a unui sistem nefuncțional.

În drept, cererea a fost întemeiată pe dispozițiile art. 133 alin.(1) din Constituția României; art.1 alin.(1) din Legea nr. 317/2004, pe principiile independenței și imparțialității magistraților consfințite prin art. 124 alin.(3) și art. 132 alin.(1) din Constituție, art.2 alin.(3) și art.3 alin.(1) și 75 din Legea nr.303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de art. 3 alin.(2) din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor.

În cadrul verificărilor efectuate în conformitate cu dispozițiile art. 74 alin. 1 lit. g din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată, precum și cu respectarea dispozițiilor legale referitoare la informațiile clasificate și la protecția datelor cu caracter personal, a fost avut în vedere transcriptul discursului Președintelui Camerei Deputaților, domnul Liviu Nicolae Dragnea, discurs susținut la data de 16.12.2018 cu ocazia Consiliului Național al Partidului Social Democrat și care a fost preluat în direct de posturile TV, precum și de site-uri mass-media.

Analizând cererea Asociației Forumul Judecătorilor din România și văzând înscrisurile atașate, se reține următoarea situație de fapt:

Cu ocazia discursului susținut la Consiliul Național al Partidului Social Democrat, domnul Liviu Nicolae Dragnea, președintele Camerei Deputaților, a făcut următoarele afirmații:

„În România, stimați colegi despre care corupție vorbim? Hai să dăm câteva exemple. Despre marele caz de corupție al Olguței Vasilescu, care și-a luat capital de imagine pentru ce a făcut în Craiova ca și primar, un caz mare de corupție. Un antemergător folosit de un procuror general al republicii, care trebuia să fie dat jos pentru că era incomod pentru sistem, deci judecător de la Înalta Curte scos cu cătușe din timpul ședinței de judecată, ulterior achitați? A, de îndemnul meu de a cere românilor să meargă la vot la referendum? Vorbim despre dosarele construite cu migală de către procurori de elită pe probe falsificate, pe denunțuri obținute prin șantaj? De înregistrări falsificate, înregistrări contrafăcute? Vorbim de cazuri de corupție mare la noi? Nu prea am văzut. Adică, de exemplu eu am văzut în alte țări din Europa fraude bancare

de miliarde, prejudicii în cazuri de dosare de corupție grele de miliarde de euro. Și n-am văzut oameni condamnați”

(...)

„Am văzut, în schimb, că Adrian Năstase a fost condamnat în România pe prejudiciu 0 (zero), adică ai pagubă zero, dar trebuie să mergi la pușcărie pentru a da un exemplu societății. Acestea sunt cazurile de corupție din România, din acest motiv este România o țară coruptă? Nu cumva toate aceste lucruri, toată această construcție este făcută doar pentru ca oricine dintre politicieni, oricine din presă și nu numai, și din alte instituții, care ar vrea să pună problema românește să poa* să aibă gura închisă. Nu cumva acesta este motivul?!”

(...)

Vorbim de justiție... N-am nimic cu doamna Iohannis și vă spun foarte sincer, vorbim doar despre justiție, dar dacă oricare din această sală, sau eu, nu știu, Liviu Pleșoianu am fi acuzați și „chemați la procurori și noi nu am merge, nici prima dată, nici a doua oară. Dom 'ne, eu sunt răcit și Liviu are de făcut o vizită de făcut în Franța, cam ce credeți că s-ar întâmpla? Oricare dintre dumneavoastră. Cu duba ne-ar lua. Ce arată asta? Nu numai justiție selectivă...Tupeu! Credința că sunt deasupra legii”.

(...)

„De ce nu este chemat la anchetă președintele Iohannis, că din câte îmi aduc aminte, din acea plângere penală, inclusiv dumnealui este acuzat? Nu trebuie să dați răspunsul acum. Este o temă de reflecție constituțională (...) Dacă cumva, prin absurd, la al 47-lea dosar care i s-a făcut lui Iohannis, va fi găsit din nou nevinovat, sigur, se închide, dar dacă cumva va fi găsit, pe baza unor suspiciuni rezonabile, că ar trebui trimis în judecată, până când va fi președinte, dosarul stă, după aia merge să răspundă la întrebări în fața instanței. Nu că îi doresc răul, Doamne ferește. Dar așa cum spune dumnealui, pentru a apăra statul de drept. Că acolo vorbim de niște case luate cu jașca, adică, prin fals, și câteva sute de mii de euro care în loc să ajungă la statul român, familia Iohannis nu vrea să îi dea. Dar el respectă statul de drept.”

(...)

“Avem, de asemenea, corupție de putere la cel mai înalt nivel - s-a vorbit, se va mai vorbi, despre mii de oameni trimiși în închisoare nevinovați, mii de oameni trimiși în închisoare pe

probe falsificate, mii de oameni trimiși în închisoare de niște complete constituite nelegal. Mii de oameni care stau în continuare în procese, alții care stau în anchetă, tot nelegal. Aveți impresia cumva ca în această perioadă s-a schimbat ceva în atitudinea procurorilor? Nici vorbă!

Daca aveți șansa să auziți că oamenii vorbesc, nu-i mai poate opri nimeni să vorbească, cum se procedează în continuare în anchete, o să vă îngroziți. Nu numai procurorii, și polițiștii judiciariști, care amenință martorii, pur și simplu-i amenință, de față cu avocații, nu mai au nicio jenă, nu mai au nicio jenă... De ce? Pentru că ei spun ca noi n-o să avem puterea să mergem până la capăt și că va interveni restaurația, adică o să se refacă statul paralel mai abiter decât a fost înainte și vă arătăm noi, că noi suntem legea. Noi facem legea și voi trebuie să o respectați, nu noi !”

(...)

„N-am mai dat exemplele alea de mare corupție, de domnul Greblă, struții și caprele domnului Greblă, caz grav de corupție. E cumva în sală domnul Greblă? Bine că nu l-ați chemat. Nu puteam să ținem un corupt aici cu noi în sală cu struți și cu capre, doamnă. Caz de corupție? Cred că scapi, Viorica. Înaltă trădare la premierul României, că a îndrăznit împreună cu mine să se vadă cu niște evrei în Israel, partener strategic al României și unii chiar s-au apucat să cerceteze. Mă mir că au finalizat. Sau nu l-au finalizat? N-au, adică nu știm nimic, de fapt”

(...)

“Pentru ei este normal să discute procurorul cu judecătorul și cu securistul să spună «Pă Boștinaru îl scăpăm, că e băiat simpatic, dar pă Angel Târvă, nu (Îmi pare rău, Angel). Angel Târvă a fluierat în biserică, trebuie pedepsit, l-a supărat și pă Marian Oprișan». Așa se iau deciziile, oameni buni! Nu vă mai alintați! Nu vă mai lăsați păcăliți!”

(...)

„Aștia-s fariseii care au pus mâna pe justiție, adică eu nu mai pot accepta toate minciunile care vin din Vest și care spun că noi vrem să dăm legi pentru mine și pentru Tăriceanu, noi vrem să dăm legi care să afecteze independența justiției, independența judecătorului, a procurorilor, nepunând mâna pe un articol clar”.

(...)

"Să citești raportul MCV! Eu nu am găsit niciun rând, niciun cuvânt în care să se vorbească despre independența judecătorilor. Eu credeam că asta este cel mai important lucru. Se vorbește despre procurori, dar nu despre judecători. Deci nu-i interesează independența judecătorilor. Normal! Că dacă judecătorii sunt independenți nu mai pot fi șantajați, nu mai pot fi amenințați, atunci - cum spunea și colegul meu mai devreme - apare speranța în România că te poți duce în fața instanței și să zicem, prin absurd, măcar 5 din 10 să creadă că dacă ești nevinovat, nu pățești nimic. Nu ca acum, pentru că aici este ... depinde unde apuci. Sunt și bancuri amare pe tema asta. Acești procurori și acești purtători de epoleți au frânt cu adevărat independența Justiției".

(...)

"Căline, știi că ne-a mai făcut niște dosare? Îți spun azi, de ziua Vioricăi. Al meu, pe vizita din America de anul trecut. Îți spun d-lui Uncheșelu (procuror DNA, n.n.) să meargă în continuare, dar îi spun unde ajunge: la un ambasador. Și să vadă dacă îl țin genunchii, că dacă nu, are o mare problemă!"

(...)

"Justiția din această țară trebuie resetată. Și spun mulți, enorm de mulți oameni din acest sistem, și judecători și procurori că trebuie resetată."

(...)

În conformitate cu prevederile art. 30 alin. (1) teza a III-a din Legea nr. 317/2004 privind organizarea Consiliului Superior al Magistraturii, republicată cu modificările și completările ulterioare „Sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său se soluționează la cerere sau din oficiu de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii”.

Principiile independenței și imparțialității magistraților sunt consfințite de art. 124 alin. (2) și (3) din Constituție, art. 2 alin. (3) și art. 3 alin. (1) din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, precum și de art. 3 din Codul deontologic al judecătorilor și procurorilor, aprobat prin Hotărârea nr.328/2005 a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii.

Referiri privind aceste principii se regăsesc și în reglementările internaționale, astfel:

- Codul de conduită judiciară, intitulat și Principiile de la Bangalore, stabilește printre standardele de conduită, aplicabile și sistemului nostru judiciar, prevederi referitoare la independență și imparțialitate: „Independența justiției este premisa statului de drept și o garanție fundamentală a procesului echitabil.”, „Judecătorul trebuie să își exercite funcția judiciară în mod independent, pe baza propriei aprecieri a faptelor și în concordanță cu spiritul legii, fără influențe externe, sugestii, presiuni, amenințări și fără vreun amestec, direct sau indirect, indiferent de la cine ar proveni și sub ce motiv.”, „Judecătorul nu numai că trebuie să nu aibă legături nepotrivite și să nu fie influențat de puterea executivă și de cea legislativă, ci trebuie să și apară astfel în ochii unui observator rezonabil.”.

- Principiile fundamentale referitoare la independența magistratului, adoptate la Milano în anul 1985 și confirmate de Adunarea Generală a ONU, precizează în cuprinsul pct. 1 că „independența magistraturii trebuie garantată de către stat și enunțată în Constituție sau altă lege națională, iar toate instituțiile guvernamentale sau altele trebuie să o respecte”. În cadrul aceluiași principii, în cuprinsul pct. 2 se menționează că „sistemul juridic va decide în problemele care îi sunt înaintate imparțial, pe baza faptelor și în conformitate cu legea, fără vreo restricție, influență incorectă, sugestie, presiune, amenințare sau interferență, directă sau indirectă, din orice parte sau pentru orice motiv”.

- Convenția de la Havana pentru prevenirea crimei și tratamentul delicvenților, adoptată la Congresul VIII al Organizației Națiunilor Unite prevede la pct. 4 că „statele veghează ca procurorii să-și îndeplinească atribuțiile profesionale în deplină libertate, fără a face obiectul unor intimidări, hărțuiri, fără a suferi ingerințe nefondate și fără a li se angaja, în mod nejustificat, responsabilitatea civilă, penală sau de altă natură”.

- Raportul Singhvi către Comisia drepturilor omului a ONU din 1987 (pct. 75), precizează că „principiile independenței și imparțialității sunt pietrele de fundament ale motivării și legitimității funcției judiciare în orice stat”.

- Recomandarea (2000)19 a Comitetului de Miniștri al statelor membre privind rolul urmăririi penale în sistemul de justiție penală, adoptată la data de 06 octombrie 2000 la cea de-a 724-a reuniune a delegațiilor miniștrilor, la pct. 11 din capitolul „Relația dintre procurorii publici și puterea executivă și legislativă” prevede că „statele trebuie să ia măsurile adecvate pentru a se asigura că procurorii publici își pot efectua îndatoririle și responsabilitățile profesionale fără intervenție nejustificată sau expunere la responsabilitatea civilă, penală sau de alt tip”.

- Avizul nr. 17 (2014) al Consiliului consultativ al judecătorilor europeni, Strasbourg 24 octombrie 2014: „Independența judecătorilor este o condiție prealabilă apărării statului de drept și garantării fundamentale a unui proces echitabil.”

- Carta de la Roma (adoptată ca urmare a Avizului nr. 9 din 2014 al Consiliului Consultativ al Procurorilor Europeni în atenția Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei) arată în cadrul punctelor IV și V: „(...) ar trebui încurajată tendința generală de a întări independența și autonomia efectivă a Ministerului Public. Procurorii ar trebui să fie autonomi în luarea deciziilor și ar trebui să își îndeplinească sarcinile în afara oricăror ingerințe și presiuni externe, conform principiilor separației puterilor și responsabilității.”

Nota explicativă a Cartei de la Roma conține prevederi extinse în cadrul secțiunii 3.1. cu privire la independența procurorilor. Astfel, pct. 33 din documentul menționat arată că: „Independența procurorilor – care este esențială pentru statul de drept – trebuie să fie garantată prin lege la cel mai înalt nivel posibil, într-o manieră similară cu cea a judecătorilor.” Punctul 34 enunță: „Curtea Europeană a Drepturilor Omului a considerat că este necesar să se amintească faptul că «într-o societate democratică, atât instanțele judecătorești cât și autoritățile responsabile de investigații trebuie să rămână libere de orice presiune politică». Prin urmare,

procurorii ar trebui să ia decizii în mod independent și, în timp ce cooperează cu alte instituții, ar trebui să-și îndeplinească sarcinile în afara oricăror presiuni externe sau imixtiuni din partea executivului sau legislativului, în conformitate cu principiile de separație a puterilor și responsabilității.”

„Independența procurorilor nu este o prerogativă sau un privilegiu acordat în interesul procurorilor, ci o garanție pentru o justiție echitabilă, imparțială și eficientă care protejează atât interesele publice cât și cele private ale persoanelor în cauză.” (pct. 35 din documentul menționat).

- Avizul nr. 18 (2015) al Consiliului consultativ al judecătorilor europeni, Londra 16 octombrie 2015: „În principiu, cele trei puteri ale unui stat democratic trebuie să fie complementare și niciuna să nu fie “supremă” sau să le domine pe celelalte . (...) Cele trei puteri se sprijină una pe cealaltă pentru a oferi în ansamblu toate serviciile publice necesare într-o societate democratică.” ; „Dar, în opinia CCJE, există o linie clară între libertatea de expresie și critica legitimă pe de o parte, și lipsa de respect și presiunea incorectă asupra puterii judecătorești, pe de altă parte. (...) Puterile executivă și legislativă au obligația de a asigura toată protecția necesară și adecvată atunci când funcțiile instanțelor sunt puse în pericol prin atacuri sau intimidări la adresa membrilor puterii judecătorești. Comentariile critice neechilibrate ale politicianilor sunt iresponsabile și cauzează o problemă gravă, deoarece pot submina în mod necugetat sau deliberat încrederea publică în puterea judecătorească.”

Independența nu este o prerogativă personală a magistratului, ci o responsabilitate a acestuia, care permite soluționarea unei cauze în mod onest, imparțial, prin analiza obiectivă a probelor, a argumentelor părților și a dispozițiilor legale. Aceasta îi este conferită magistratului în vederea protecției drepturilor persoanelor care apelează la justiție pentru a beneficia de un act de dreptate și constituie un mijloc de a asigura și păstra încrederea publicului în sistemul judiciar.

Independența magistratului presupune o obligație fundamentală a fiecărei persoane care ocupă funcția de judecător de a-și dezvolta calitățile intelectuale și

morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în judecarea fiecărui caz. De aceea, principiul independenței judecătorului poate fi înțeles doar în legătura cu principiul responsabilității/răspunderii judecătorului pentru calitatea activității sale profesionale, iar echilibrul dintre aceste două principii creează condițiile procesului echitabil.

Obligației magistratului de a-și dezvolta calitățile intelectuale și morale care stau la baza conduitei independente și imparțiale în investigarea și judecarea fiecărui caz îi corespunde însă o obligație corelativă a statului de a asigura un mediu optim pentru realizarea actului de justiție, obligație ce include posibilitatea efectuării unor demersuri în situația în care se identifică derapaje în mesajele transmise cetățenilor, care conduc la diminuarea încrederii în justiție. Prin raportare la factorii de presiune ce o pot influența, independența a fost definită ca fiind capacitatea magistratului de a decide măsuri, conform legii, fără nicio intervenție sau influență externă, capacitatea de a conștientiza factorii externi ce influențează sau creează aparența unei influențe, precum și capacitatea de a respinge factorii de natură externă, ce influențează sau creează aparența unei influențe.

Independența judecătorului este o condiție obligatorie pentru existența statului de drept și garanția fundamentală a unui proces echitabil, iar independența individuală a judecătorilor este garantată de independența sistemului judiciar în ansamblul său.

Independența în justiție are de suferit dacă procesul de efectuare a anchetelor penale sau de luare a deciziilor judecătorești este perceput ca fiind supus unor influențe externe necorespunzătoare.

Prin urmare, scopul unei intervenții a Consiliului Superior al Magistraturii este acela de a asigura condiții optime pentru realizarea actului de justiție, demersul fiind justificat în măsura în care se asigură protecție judecătorului sau procurorului aflat în exercitarea efectivă a atribuțiilor specifice funcției deținute.

Esența conceptului de independență a justiției este reprezentată de teoria separației puterilor, justiția fiind unul dintre cei trei piloni fundamentali într-un stat

democratic. Cele trei puteri funcționează ca un sistem de control și echilibru, existând „o nevoie fundamentală de discurs respectuos între toate acestea, care să țină seama atât de separarea necesară, cât și de interdependența necesară între puteri. Rămâne vitală însă condiția ca puterea judecătorească să fie liberă de conexiuni nepotrivite și de influență necuvenită din partea celorlalte puteri ale statului” (Consiliul consultativ al judecătorilor europeni, Londra 2015, paragraful 15).

Potrivit art. 30 alin. 1 și 6 din Constituția României, „libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, scris, imagini, sunete sau alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile, însă libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine”.

Art. 10 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului consacră libertatea de exprimare, arătând că „orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și că „acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere”.

Majoritatea drepturilor prevăzute de Convenția Europeană a Drepturilor Omului sunt drepturi condiționale, ceea ce înseamnă că ele permit ingerințe, ce sunt totuși supuse anumitor condiții, ținând cont de natura esențială a libertăților ocrotite.

Libertatea de exprimare prevăzută de art. 10 al Convenției este una dintre aceste libertăți fundamentale, ce are un rol special în orice societate democratică, putând fi catalogată chiar ca una dintre garanțiile acesteia, o condiție primordială a progresului și a fericirii fiecăruia, așa cum au considerat judecătorii Curții în cauza *Handyside c. Regatul Unit*, idee reluată apoi, cu grad de principiu, în cauzele ulterioare.

Articolul 10, paragraf 1, al Convenției menționează libertatea de a primi sau comunica informații, ceea ce denotă dublul aspect sub care trebuie privit acest

drept fundamental. Pe de o parte, este vorba despre libertatea oricărei persoane de a difuza în mod liber informații, iar, pe de altă parte acest drept se corelează în mod natural cu libertatea de a primi informații, de care ar trebui să se bucure orice cetățean. Sub rezerva limitelor prevăzute de paragraful 2 al articolului 10, această libertate de comunicare a informațiilor trebuie să poată fi exercitată în mod liber, inclusiv în ceea ce privește puterea politică. Desigur, așa cum nicio libertate nu este absolută, pentru a preveni arbitrariul, sunt prevăzute și anumite limite ale exercițiului libertății de exprimare, limite ce decurg din necesara asumare a unei responsabilități pentru orice activitate care ar avea potențialul de a aduce atingere drepturilor altora.

În cauza Feldek contra Slovaciei, Curtea subliniază că faptul că „favorizarea liberei dezbateri politice este o caracteristică esențială a unei societăți democratice, astfel că doar considerații foarte puternice pot justifica restrângerea discursului cu caracter politic”. În ochii Curții, veridicitatea unei judecăți de valoare nu poate și nu trebuie demonstrată, mai ales în situația în care se bazează pe informații deja cunoscute marelui public.

În cauza Lesnik c. Slovaciei, Curtea observă că procurorii fac parte din sistemul judiciar și există un interes general de a beneficia de încrederea cetățenilor. „Chiar dacă într-o societate democratică cetățenii pot să critice modul de administrare a justiției și funcționarea care participă la realizarea acesteia, această critică trebuie să respecte anumite limite”.

Totodată, în cauza Skalka contra Polonia, Curtea a apreciat că instanțele nu pot fi ferite de critici asupra soluțiilor pe care le promovează ori a altor aspecte a activității lor, însă Curtea a considerat necesar să se realizeze o distincție între critică și un limbaj inadecvat.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în cauza Pager și Oberschlick contra Austriei a decis că „activitatea justiției nu poate fi discutată fără să se aibă în vedere anumite limite pentru a nu submina autoritatea acesteia, comandament deosebit de important într-un stat de drept”.

De asemenea, în cauza Stângu și Scutelnicu contra României, s-a reținut de către Curte că „limitele criticii admisibile sunt ca și pentru oamenii politici, mult mai largi în cazul funcționarilor care exercită funcții oficiale. În același timp nu se poate spune că funcționarii se expun cu bună știință unui control atent al faptelor și gesturilor lor, exact ca și în cazul oamenilor politici și doresc atunci să fie tratați pe picior de egalitate cu aceștia din urmă când se pune problema criticării comportamentului lor. În plus funcționarii și mai ales magistrații, pe temeiul obligației lor de a fi rezervați, trebuie pentru a-și îndeplini funcțiile lor, să beneficieze de încrederea publicului fără a fi pe nedrept deranjați. De aceea este posibil să fie necesară protejarea lor contra atacurilor ofensatoare atunci când sunt în funcție.”

Curtea a recunoscut că pot exista cazuri când este necesar ca puterea judiciară să fie protejată împotriva atacurilor distrugătoare, lipsite de fond serios, cu atât mai mult cu cât obligația de rezervă le interzice magistraților să reacționeze. În schimb, ea a subliniat importanța ca cetățenii să obțină informații privind funcționarea justiției, instituție esențială într-o societate democratică.

Plenul reține că, potrivit art. 1 și 30 din Legea nr. 317/2004, în calitate de garant al independenței justiției, Consiliul Superior al Magistraturii apără corpul magistraților împotriva oricăror acte de natură să aducă atingere independenței, imparțialității sau reputației profesionale a acestora, precum și independența autorității judecătorești în ansamblul său.

Dreptul la liberă exprimare, prevăzut de art. 30 din Constituție, nu poate fi exercitat cu încălcarea principiilor independenței judecătorilor și supunerii lor numai legii, principii care se regăsesc în art. 124 alin. (3) din legea fundamentală a statului.

Datele speței pun în discuție, printre altele, raportul dintre libertatea de exprimare, recunoscută ca drept fundamental, pe de-o parte, și necesitatea apărării unor valori, precum independența autorității judecătorești în ansamblul său și reputația corpului magistraților.

Așa cum a decis, în mod constant, Curtea Europeană a Drepturilor Omului (ex.: cauza Barfod contra Danemarcei), interesul pentru apărarea autorității și independenței magistraților și implicit a sistemului judiciar în întregul său poate justifica impunerea anumitor limitări libertății de exprimare, iar „interesul de a proteja reputația și de a asigura autoritatea magistraților este superior celui de a permite o discuție liberă asupra imparțialității acestora”.

Similar, și în cauza „Sunday Times versus Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord”, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a stabilit că „formele de exprimare publică nu trebuie să depășească limita impusă de interesul corecteii administrări a justiției”.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Lavric c. României arată că „nu există îndoială că într-o societate democratică indivizii au dreptul să comenteze și să critice administrarea justiției și oficialii implicați în înfăptuirea ei. Cu toate acestea, o astfel de critică nu trebuie să treacă de anumite limite, întrucât este în interesul public ca procurorii, precum și judecătorii, să se bucure de încrederea publicului. Se poate deci să fie necesar ca statul să îi protejeze de acuzații nefondate” (punctul 35).

Totodată, subliniază Curtea că există o distincție clară între declarațiile factuale și judecățile de valoare [*Cumpănă și Mazăre împotriva României* (MC), nr. 33348/96, pct. 98, CEDO 2004-XI]. În vreme ce existența unor fapte poate fi demonstrată, veridicitatea judecăților de valoare nu poate fi dovedită. Curtea admite că problema clasificării unei declarații drept fapt sau judecată de valoare ține, în primul rând, de marja de apreciere a autorităților naționale, în special a instanțelor interne. Totuși, chiar și în cazul în care o declarație constituie o judecată de valoare, trebuie să existe un temei factual suficient pentru a o justifica, în caz contrar fiind considerată excesivă [a se vedea *Pedersen și Baadsgaard împotriva Danemarcei* (MC), nr. 49017/99, pct. 76, CEDO 2004-XI; *Timpul Info-Magazin și Anghel împotriva Moldovei*, nr. 42864/05, pct. 37, 27 noiembrie 2007; și *Petrina*, citată anterior, pct. 40 și 41].

Calitatea de politician a unei persoane sau alt tip de personalitate publică nu înlătură necesitatea unui temei factual suficient în ceea ce privește declarațiile care îi

prejudiciază reputația, chiar și atunci când astfel de declarații sunt considerate judecări de valoare și nu declarații factuale (a se vedea *Petrina*, citată anterior, pct. 45 și 50).

În cauza *Perozzi vs. Italia*, Curtea a amintit jurisprudența sa constantă referitoare la art. 10 CEDO în cauzele în care cei vizați de discursul politic sau de presă sunt înalți funcționari sau magistrați, arătând că, limitele criticii admisibile pot fi, în anumite cazuri, mai largi în privința magistraților care acționează în exercitarea funcțiilor lor decât în privința simplilor particulari (*Morice*, pct.131). Cu toate acestea, nu se poate afirma că funcționarii se expun în mod deliberat unui control atent al faptelor și al gesturilor lor, întocmai cum este cazul oamenilor politici și ar trebui, în consecință, să fie tratați pe picior de egalitate cu aceștia din urmă când se pune problema criticării comportamentului lor. Pentru a își îndeplini funcția, funcționarii trebuie să se bucure de încrederea publicului fără să fie perturbați în mod neîntemeiat, astfel încât se confirmă necesitatea de a fi protejați împotriva atacurilor verbale jignitoare când se află în exercitarea atribuțiilor de serviciu (*Janowski* pct. 33 și *Nikula* pct. 48).

În concret, față de conținutul discursului invocat, aprecierile cu privire la activitatea desfășurată de magistrați în instrumentarea și soluționarea unor cauze, nu ar trebui emise în spațiul public, astfel de afirmații încadrându-se perfect în situația în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat constant că se impune restrângerea libertății de exprimare, în scopul de a asigura autoritatea și imparțialitatea sistemului judiciar.

Având în vedere faptul că autorul discursului este președintele camerei Deputaților, precum și președintele formațiunii politice de guvernământ, Plenul apreciază că s-ar impune utilizarea de către acesta a unui limbaj moderat, cu atât mai mult cu cât o parte din cauzele și anchetele la care s-a referit în mod particular sunt încă în curs de desfășurare.

Impactul declarațiilor președintelui Camerei deputaților, persoană publică, este cu atât mai puternic, prin prisma funcției deținute, de reprezentant al legislativului, precum și poziția de formator de opinie, având în vedere funcția de președinte al partidului de guvernământ, ceea ce s-ar putea traduce în presiuni ale factorului politic asupra sistemului judiciar.

Limita limbajului politic utilizat a fost, în mod cert, depășită atunci când sugerează ideea că justiția este selectivă sau justiția trebuie resetată.

Mai mult decât atât, autorul discursului nu exprimă simple judecăți de valoare la adresa sistemului judiciar, ci, face afirmații factuale, concrete, ce nu corespund realității, la cauze soluționate în mod definitiv sau în curs de soluționare, existența a mii de persoane condamnate, deși sunt nevinovate, indicarea unor practici generalizate, a unor pretinse abuzuri ale procurorilor în cursul anchetelor, descrierea deciziilor judecătorești ca fiind rezultatul unei înțelegeri cu procurorul.

Toate aceste afirmații au drept efect deformarea opiniei publice cu privire la modul de funcționare a sistemului judiciar, cu un impact profund negativ asupra justițiabililor, de natură a le afecta încrederea în actul de justiție și de a amplifica nemulțumirile care, de altfel, sunt inerente într-o procedură judiciară.

O asemenea abordare, care nu poate fi circumscrisă libertății de opinie, ca formă de manifestare a libertății de exprimare, ce se referă inclusiv la cauze aflate în curs de efectuare a urmăririi penale ori de judecată, afectează încrederea de care, într-o societate democratică, organele judiciare și instituțiile din sistemul judiciar ar trebui să se bucure în fața opiniei publice.

În mod evident, pentru a-și îndeplini cu rigurozitate atribuțiile de serviciu, magistratul are nevoie de încrederea opiniei publice, iar acest deziderat de încredere poate fi ușor afectat de afirmații care nu își găsesc corespondentul în realitate și care pun la îndoială independența și integritatea magistraților.

Judecătorii și procurorii, în vederea îndeplinirii corespunzătoare a atribuțiilor au nevoie de încrederea opiniei publice, iar această încredere ar putea fi afectată de afirmațiile care pun la îndoială independența lor.

Or, analizând discursul politic menționat din perspectiva compatibilității cu libertatea de exprimare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că au fost depășite limitele menționate în jurisprudența Curții.

Deși Plenul admite că această libertate constituie unul din fundamentele unei societăți democratice, una dintre condițiile primordiale ale progresului ei și ale dezvoltării oricărei persoane, limitele extinse ale discursului politic fundamentate pe dreptul cetățenilor de a fi informați nu pot fi analizate decât prin coroborare cu dreptul magistraților de a li se asigura un mediu optim pentru realizarea actului de justiție, fără presiuni externe. Mai mult, magistrații, dată fiind obligația lor de rezervă, trebuie să beneficieze de încrederea publicului fără a fi perturbați în mod injust în activitatea judiciară desfășurată cu respectarea principiului supremației legii.

Prin urmare, deși se admite preocuparea legitimă a liderilor politici de natură a contribui la dezbaterile asupra funcționării justiției, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii apreciază că remarcile proferate în cadrul discursului public transmis în media de către o persoană care ocupă o înaltă funcție publică raportate la întreg corpul profesional, depășesc limitele unor critici admisibile și constituie, în mod evident, elemente de natură a afecta autoritatea de care magistrații ar trebui să se bucure în exercitarea funcției, cu amplificarea, totodată, a nemulțumirii justițiabililor și a lezării considerabile a imaginii sistemului judiciar.

De asemenea, susținerile utilizării unor presiuni, ca practică generalizată de constituire a dosarelor penale, aspecte nesusținute de existența unor hotărâri judecătorești definitive, inoculează ideea unui sistem represiv de plano la nivelul organelor de urmărire penală, sistem căruia orice persoană îi poate cădea victimă.

Limitele libertății de exprimare, folosite în discursurile politice sus-menționate, depășesc proporția justificată de scopul informării publice și sunt de natură a afecta independența sistemului judiciar, astfel că Plenul va admite prezenta cerere de apărare a independenței autorității judecătorești în ansamblul său.

Față de cele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 35 lit. f) cu referire la art. 30 alin. (1) din Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii,

republicată, cu modificările și completările ulterioare și art. 75 alin. (3) din Legea nr. 303/2004, prin vot direct, cu 11 voturi pentru admitere și 5 voturi pentru respingere:

**PLENUL
CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII
HOTĂRĂȘTE**

Art.1 - Admite cererea de „apărare a independenței autorității judecătorești în ansamblul său” formulate de Asociația Forumul Judecătorilor din România.

Art.2 - Prezenta Hotărâre a Plenului Consiliului Superior al Magistraturii se comunică Inspecției Judiciare și Biroului de informare publică și relații cu mass-media.

Dată în București, la data de 14 martie 2019

**Președinte,
Judecător Lia ȘAVONEA**

